

Ceza kanununun 160 inci maddesinin değiştirilmesi hakkında 1/27 numaralı kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/608

28 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Cez kanununun 160 mcr maddesinin değiştirilmesi hakkında Adliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 - II - 1931 tarihli içtimamda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Ceza kanununun 160 mcr maddesi esbabı mucibesi

Türk ceza kanununun 160 mcr maddesi mucibince Reiscümhura karşı filî tecavüzde bulunmak suretile 157 inci maddede yazılı suçları irtikâp edenlerle müvacehesinde hakarete veya tecavüzkârane neşriyatta bulunanlar hakkında amme davası açılabilmesi Adliye Vekâletinden ve 159 uncu maddede gösterilen fiiller hakkında da Büyük Millet Meclisi Riyasetinden izin verilmesine bağlı idi.

Hakaret suçlarında suçlular aleyhinde takibat yapılabilmesini tecavüze düğar olanların şikâyetlerine bağlı tutan hukuku cezaiye nazariyatından mülhem olan bilûmum ceza kanunları hakaret suçlarından dolayı müddei umumilerin doğrudan doğruya amme davasını açabilmeleri salâhiyetini tahdit ederek bu gibi hallerde amme davasının açılmasını müracaat ve şikâyete tabi tutmuştur.

160 mcr maddenin matufu aleyhi olan 157,158 ve 159 uncu maddelerde yazılı olan hallerde takibata izin vermeğe salâhiyetli makamların bu esasa göre tayin edilmemiş olması yine bu kanunun kabul etmiş olduğu umumî esastan ayrılma olduğu gibi tatbikatta lüzumsuz muamelât ve teahhuratı da intaç etmekte olduğu nazarı teemmüle alınarak 160 mcr maddenin bazı hükümleri aşığıdaki suretlerde tadil edilmiştir :

Hükümetin şahsî manevisini tahkir ve tezyif edenler hakkında takibata izin vermek ve talep etmek salâhiyetinin Büyük Millet Meclisi Riyasetinden ziyade Adliye Vekâletine tevdiî muvafık görülmüş ve madde bu suretle değiştirilmiştir.

Ordu ve donanmanın tahkir ve tezyifi halinde de takibat yapılması lâzım gelip gelmiyeceğinin taktiri salâhiyetinin ordu ve donanmanın mümessillerine tevdiî daha muvafık olduğundan umumî hükümleri ihtiva eden Türk ceza kanununun 488 inci maddesi mucibince bu hususta takibat yapılması için talepte bulunmak salâhiyeti ordu ve donanmanın mümessillerine terkedilmiştir.

157 inci maddede yazılı olan Reiscümhura karşı vuku bulan filî tecavüzler doğrudan doğruya müddei umumilik tarafından takip edilmesi iktiza eden suçlardan olduğu gibi 159 uncu maddenin son fıkrasında yazılı olan Türkiye Cümhuriyetinin kanunlarına sövenler hakkındaki takibatın da suçun bir heyet veya makam veya hakikî ve hükmî bir şahsa matuf olmamasından dolayı yine ammenin

davacırsı olan müddei umumilik tarafından doğrudan doğruya yapılması icabeder. Bu mülâhazalara binaen bu hallerde umumî hükümlere tevfikân amme davasının açılması salâhiyeti cümhuriyet müddei umumilerine bırakılmıştır.

Büyük Millet Meclisile Türklüğü tahkir ve tezyif hallerinde talep ve izinin icabına göre Büyük Millet Meclisi Reisi veya Divan Riyaseti tarafından verileceğinin tasrihinde de Büyük Meclisin igtima ve tadil zamanları olmasına göre, faide mülâhaza edilmiştir.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Karar No. 12
Esas No. 1/27

1 - VII - 1931

Yüksek Reisliğe

Türk ceza kanununun 160 mci maddesinin değiştirilmesi hakkında Adliye Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 28 - II - 1931 tarih ve 6/608 numaralı tezkeresile geçen intihap devresinde Meclisi Âliye gönderdiği kanun lâyihası bu kere Hükûmetin teklifi ile Adliye Encümenine tevdi edilmekle Adliye Müsteşarı Ferit Beyin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Türk ceza kanununun 157, 158, 159 uncu maddelerinde yazılı olan cürümlerin takibi için B. M. Meclisi Riyasetile Adliye Vekâletinin iznine bağlı olduğunu gösteren 160 mci maddesinin takibatta bu cürümlerin takibini geciktirmeğe sebep olduğu anlaşıldığından bunların bir kısmı hakkındaki izne bağlı olmak kaydının kaldırılarak doğrudan doğruya takibatın C. müddei umumiliklerine verilmesi ve diğerleri hakkında da makamların daha vuzuhla tayinine mütedair olan tadil lâyihası esas itibarile kabule şayan görülmüştür. Yalnız ordu ve donanmayı tahkir ve tezyif cürmünden dolayı kanunun 488 inci maddesi hükmünün cari olması hakkındaki fıkraya bunun Devlet kuvvetleri aleyhindeki ceraimden olması itibarile Millî Müdafaa Vekâletinin salâhiyeti daha muvafık olacağı mülâhaza ve B. M. M. Riyasetine verilen izin salâhiyeti için de lâyhada gösterilen Divan Riyasen kaydı kaldırılarak reis veya reisin bulunmadığı zaman reise vekâlet eden zatın bu salâhiyeti haiz olması tenzih kılınmış ve maddenin diğer kısımları da hükümleri değiştirilmiyerek matuf bulunduğu maddeler sırasına göre tertip olunmuştur.

Lâyihanın encümenince tanzim edilen şekline göre kabulü heyeti umumiyenin tasvibine arzolu nur.

Reis Namına M. M. Kocaeli <i>Salâhttin</i>	Kâtip Yozgat	Âza Manisa <i>Refik Şevket</i>	Âza Edirne <i>Hasan Hayri</i>	Âza Kayseri <i>Reşit</i>	Âza Erzincan <i>Abdülhak</i>
Âza Kocaeli <i>Rağıp</i>	Âza Kayseri <i>S. Azmi</i>	Âza Tokat <i>Nazım</i>	Âza Kars <i>Nazif</i>	Âza Edirne <i>Şeref</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Ceza kanununun 160 ıncı maddesini değiştiren
kanun lâyihası*

MADDE 1 — Ceza kanununun 160 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

158 inci maddede beyan olunan hal ile 159 uncu maddede yazılı hükümeti tahkir halinde takibat ierası Adliye Vekâletinin ve yine 159 uncu maddede yazılı Büyük Millet Meclisini veya Türklüğü tahkir ve tezyif hallerinde takibat ierası icabına göre Büyük Millet Meclisi reisinin veya divanı ri-yasetin talep veya iznine bağlıdır.

Türk ordu veya donanmasının tahkir ve tezyifi halinde bu kanunun 488 inci maddesi hükmü cari olur.

157 inci maddede beyan olunan suçu işleyenlerle Türkiye Cümhuriyeti kanunlarına sövenler hakkında hiç bir tarafın talep veya iznine bağlı olmaksızın doğrudan doğruya cümhuriyet müddei umumiliğince takibat yapılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşrinin ertesi gününden itibaren meridir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/II/1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M.	
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>	<i>Dr. Refik</i>

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türk ceza kanununun 160 ıncı maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — Türk ceza kanununun 160 ıncı maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

157 inci maddede yazılı suçu işleyenlerle Türkiye Cümhuriyeti kanunlarına sövenler hakkında takibat yapmak salâhiyeti doğrudan doğruya cümhuriyet müddei umumilerine aittir.

158 inci maddede yazılı hal ile 159 uncu maddede yazılı Hükümetin şahsı manevisini tahkir halinde takibat yapılması Adliye Vekâletinin ve yine 159 uncu maddede yazılı Büyük Millet Meclisini veya Türklüğü tahkir ve tezyif hallerinde takibat yapılması Büyük Millet Meclisi Reisi ve bulunmadığı takdirde reise vekâlet eden zatın ve Türk ordu ve donanmasını tahkir ve tezyif halinde takibat yapılması Millî Müdafaa Vekâletinin talep veya iznine bağlıdır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

